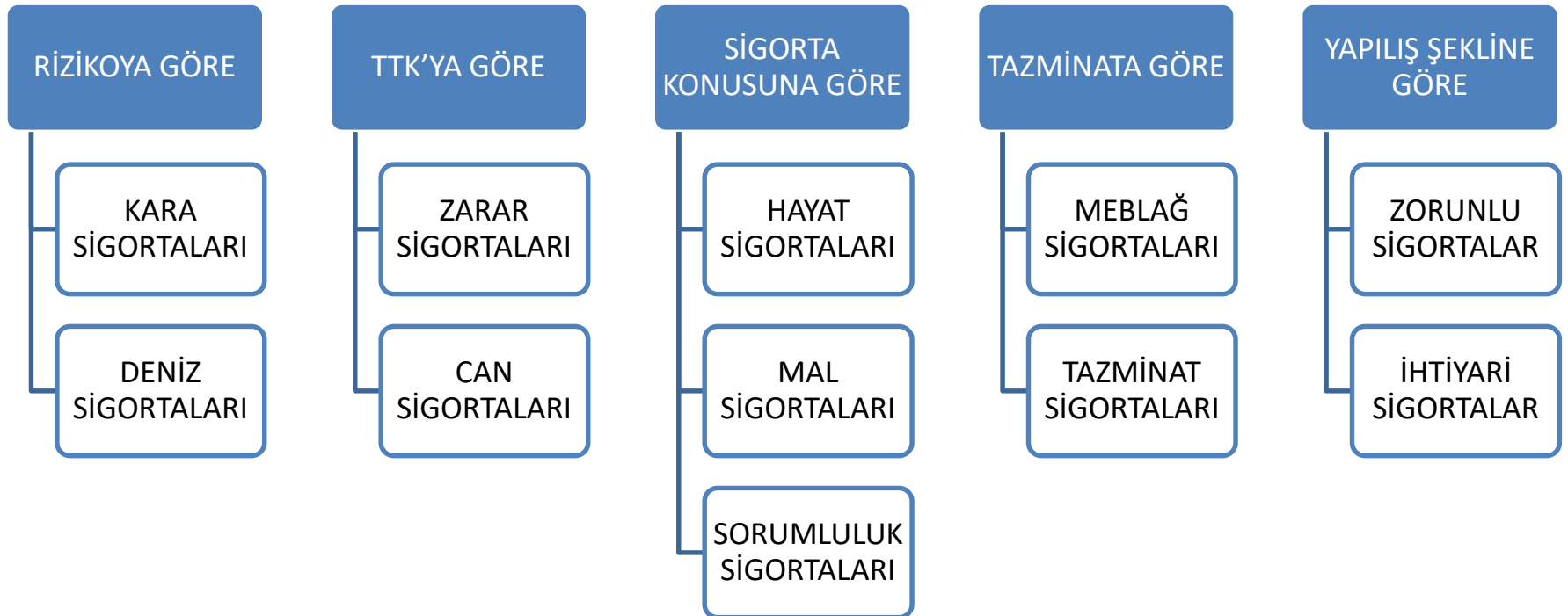


SİGORTACILIĞA GİRİŞ

DR. ÖĞR. Ü. OKAN BÜTÜNER

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI



8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

8.1. Sigorta Türleri

Sigorta, farklı bakış açıları ile çeşitli açılardan sınıflandırılabilmektedir. Bu kapsamda, **özel sigorta** ve **sosyal sigorta** en temel ayrımlardandır.

Sosyal sigorta, toplumun karşılaştığı birtakım temel risklere karşı güvence sağlanabilmesi amacıyla, devlet desteği ile uygulamaya konulan sigorta türüdür. Diğer taraftan, özel sigorta gerçek ya da tüzel kişilerin sahip olduğu riskleri transfer etmek için, ihtiyari ya da zorunlu olarak alınan sigortadır.

Özel sigortaları çeşitli şekilde sınıflandırmak mümkündür. Bu konuda kullanılan bir sınıflandırma, ihtiyacın karşılanması kıstası açısından **“Bedel (Meblağ) Sigortası”** ve **“Tazminat Sigortası”** şeklinde yapılmaktadır.

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

8.1. Sigorta Türleri

Tazminat sigortalarında amaç, uğranılan gerçek ekonomik kaybın karşılanmasıdır. Poliçede yazılı sigorta bedeli, sigortacının sorumluluğunu sınırlar. Tazminat prensibinin doğal bir sonucu olarak, tazminat sigortası gerçek değer üzerinde yaptırılamaz, yaptırılırsa aşan kısım geçerli olmaz. Yangın, hırsızlık, sorumluluk, tarım sigortaları vb. bu gruba girer.

Bedel sigortalarında, poliçede yazılı sigorta bedeli tazminata esas teşkil eder. Örneğin, bedel sigortalarından olan hayat sigortalarında, insan hayatının değeri para ile ifade edilmekle beraber sınırlandırılmamaktadır. Bu nedenle, fertler istediği sigorta bedeli üzerinden sigorta yaptırabilir ve tazminata bu bedel esas teşkil eder.

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

8.1. Sigorta Türleri

Sigorta türlerini rizikonun niteliği açısından, deniz sigortaları, kara sigortaları olarak; primin tespiti ve ödenmesi açısından sabit primli sigorta ve değişir primli sigorta olarak; rizikonun karşı karşıya olduğu değer açısından malvarlığı sigortaları, şahıs sigortaları olarak sınıflandırmak mümkündür.

Diğer yandan, sigorta konusuna işlevsel bir bölümlendirme yapıldığında;

- Poliçe sahibinin malı ile ilgili sigortalar,
- Poliçe sahibinin sorumluluğu ile ilgili sigortalar,
- Poliçe sahibinin şahsı ile ilgili sigortalar,
- Poliçe sahibinin hakları ve mali menfaati ile ilgili sigortalar

şeklinde gruplandırılabilir.

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

8.1. Sigorta Türleri

- **Mal Sigortaları** (örneğin yangın, hırsızlık, deprem vb.)
- **Can Sigortaları** (örneğin hayat, ferdi kaza)
- **Sorumluluk Sigortaları** (örneğin üçüncü kişiler mali sorumluluk, mesleki sorumluluk)

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

8.1.1. Mal Sigortaları

Mal varlığı değerlerinin oluşturduğu sigortalardır. Bir kişi veya kuruluşun mal varlığını tehdit eden rizikoların sonuçlarına karşı yapılır. Bu sigortanın amacı, sigorta ettirenin uğradığı zararı tazmin etmektir. Bu nedenle, mal sigortalarına tazminat sigortaları da denmektedir.

Mal sigortasının konusu, değeri para ile ölçülebilen ve önceden belirlenebilen her türlü mal, hak ve alacaklardır. Mal sigortalarında temel kural, sigortaya konu olan malın değerinin sigorta değerine eşit olmasıdır. Aksine durumda aşkın ve eksik sigorta hükümleri uygulanır.

Örnek olarak, yangın, kaza, nakliyat, mühendislik ve tarım sigortaları gibi muhtelif alt branşlarda gruplandırılabilir.

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

•Yangın Sigortaları:

Taşınır ya da taşınmaz mallarda doğrudan çıkan veya çevreden sirayet eden yangının, yangına sebebiyet vermiş olsun olmasın yıldırımın veya infilakın, doğrudan doğruya vereceği zararları sigorta teminatı altına almaktadır.

Yangın ana teminatına ek olarak Deprem, Grev-Lokavt-Kargaşalık-Halk Hareketleri-Kötü Niyetli Hareketler-Terör, Fırtına, Kar Ağırlığı, Sel ve Su Baskını, Yer Kayması Dâhili Su, Kara Taşıtları, Hava Taşıtları, Deniz Taşıtları, Duman ek teminatları poliçelerde güvence altına alınabilmektedir.

Ayrıca, DASK tarafından sunulan zorunlu deprem sigortaları da, sigorta şirketlerinde yangın sigortaları içinde incelenmektedir.

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

- **Kaza Sigortaları:**

Ülkemizde sigorta şirketlerinin toplam portföylerinde önemli bir payı olan Kaza Sigortaları, uygulamada Oto ve Oto Dışı Sigortalar olmak üzere iki bölüme ayrılmaktadır.

Oto Sigortaları kapsamında Trafik, Yeşil Kart, Kasko ve İhtiyari Mali Sorumluluk Sigortaları yer almaktadır.

Oto Dışı Sigortalar kapsamında ise, Hırsızlık, Cam Kırılması ve Sorumluluk Sigortaları (İşveren, Üçüncü Şahıs Sorumluluk gibi) yer almaktadır.

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

• Nakliyat Sigortaları

En eski sigortacılık dalı olan Nakliyat Sigortaları;

- Emtia ve kıymet nakliyatı sigortaları,
- Tekne sigortaları,
- Sorumluluk sigortaları (Taşıyıcı Mali Sorumluluk Sigortaları gibi)

olmak üzere üç ana bölüme ayrılmaktadır.

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

• Mühendislik Sigortaları

Mühendislik Sigortaları;

- İnşaat Bütün Riskler (All Risks) Sigortası,
- Montaj Bütün Riskler Sigortası,
- Makine Kırılması Sigortası,
- Elektronik Cihaz Sigortası

olmak üzere dört alt branşa ayrılmaktadır.

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

•Tarım Sigortaları:

Tarımsal üretimi ve hayvanları beklenmeyen risklere karşı sigorta güvencesi altına alan Tarım Sigortaları;

- Dolu Sigortaları,
- Sera Sigortaları,
- Hayvan Hayat Sigortaları

gibi alt branşlara ayrılmaktadır.

Ayrıca, 5363 sayılı Tarım Sigortaları Kanunu ile oluşturulan Tarım Sigortaları Havuzu tarafından kapsama alınacak bitkiler, bitkisel ürünler ve seralar, tarımsal yapılar, tarım alet ve makineleri ile çiftlik hayvanları için, devlet destekli sigorta teminatı sunulmaktadır.

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

8.1.2. Can Sigortaları (Hayat, Ferdi Kaza, Hastalık)

İnsan hayatına yönelik rizikoları teminat altına alan sigortalara can sigortaları denir. Can sigortaları insanları, ölüm, sakatlık, hastalanma, yaşlanma, kaza geçirme gibi tehlikelere karşı teminat altına alır. Can sigortaları ferdi kaza sigortası, sağlık sigortası ve hayat sigortalarından oluşur.

Örneğin can sigortaları kapsamında yer alan hayat sigortaları, sigorta konusu insan hayatı olan, genellikle uzun vadeli sigortalardır.

Hayat sigortaları, meblağ sigortalarındandır. Başlangıçta, hayatı sigorta konusu olan kişinin sigorta süresi içerisinde ölmesi halinde, poliçeden yararlanan kişi veya kişilere ya da sigortalının yasal varislerine toplu para ödenmesi amacıyla düzenlenen hayat poliçeleri, zaman içinde kişilerin emeklilik programlarına bir destek niteliğinde ve yatırım amaçlı kullanılır olmuştur.

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

8.1.2. Can Sigortaları(Hayat, Ferdi Kaza, Hastalık)

Ferdi kaza sigortaları, sigortalının iradesi dışında meydana gelen ani ve harici olaylar neticesinde (kaza) bedensel bir sakatlığa maruz kalmasına veya ölmesi durumlarına karşı teminat sunmaktadır.

Can sigortaları kapsamındaki bir diğer sigorta olan **sağlık sigortaları**, sigortalıların sigorta süresi içinde hastalanmaları ve/veya herhangi bir kaza sonucu yaralanmaları halinde tedavileri için gerekli masrafları ve varsa gündelik tazminatlarını karşılar.

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

8.1.3. Sorumluluk Sigortaları

Sigorta ettirenin sorumluluğu dâhilindeki eylem ve fiillerden veya kazalardan dolayı üçüncü şahısların mallarında ve canlarında meydana gelen zararları tazmin eden sigortalardır.

Sorumluluk sigortaları ile sigortalı sorumluluğunu kabul etmekte, ancak sorumluluğun neticesi olan zararı karşılama veya tazminat ödeme borcundan kurtulmaktadır. **Hukuki Sorumluluk Sigortaları, Motorlu Taşıt Üçüncü Şahıs Mali Sorumluluk Sigortası ve Tehlikeli Maddeler Sorumluluk Sigortası** bu tür sigortalara örnek olarak verilebilir.

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

Hayat sigortaları, sigorta konusu insan hayatı olan, genellikle uzun vadeli sigortalardır.

Hayat sigortaları, meblağ sigortalarındandır. Başlangıçta, hayatı sigorta konusu olan kişinin sigorta süresi içerisinde ölmesi halinde, poliçeden yararlanan kişi veya kişilere ya da sigortalının yasal varislerine toplu para ödenmesi amacıyla düzenlenen hayat poliçeleri, zaman içinde kişilerin emeklilik programlarına bir destek niteliğinde ve yatırım amaçlı kullanılır olmuştur.

Hayat Sigortaları, kendi içinde;

- Risk ağırlıklı Hayat Sigortaları ve
- Birikimli Hayat Sigortaları

olarak gruplanabilir.

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

Ferdi kaza sigortaları, sigortalının iradesi dışında meydana gelen ani ve harici olaylar neticesinde (kaza) bedensel bir sakatlığa maruz kalması veya ölmesi durumlarına karşı teminat sunmaktadır.

Can sigortaları kapsamındaki bir diğer sigorta olan **sağlık sigortaları**, sigortalıların sigorta süresi içinde hastalanmaları ve/veya herhangi bir kaza sonucu yaralanmaları halinde, tedavileri için gerekli masrafları ve varsa gündelik tazminatlarını karşılar.

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

8.2. Ülkemizde Uygulanan Sigorta Branşları (2007/1 sayılı Sigorta Branşlarına İlişkin Tebliğ)

Hayat Dışı Grubu

Kaza/ Hastalık/ Sağlık

Kara Araçları

Raylı Araçlar

Hava Araçları

Nakliyat

Yangın ve Doğal Afetler

Genel Zararlar

Kara/ Hava/ Su Araçları Sorumluluk

Destek

Hukuksal Koruma

Finansal Kayıpla

Emniyet Suistimali

Kredi

Genel Sorumluluk

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

8.2. Ülkemizde Uygulanan Sigorta Branşları (2007/1 sayılı Sigorta Branşlarına İlişkin Tebliğ)

Hayat Grubu

Hayat
Evlilik Sigortası, Doğum Sigortası
Yatırım Fonlu Sigortalar
Sermaye İtfa Sigortası
Fonların Yönetimi İşlemi
Kaza/ Hastalık/ sağlık

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

8.3. Sigorta Genel Şartları

Sigorta genel şartları, benzer rizikolara maruz kişilere mümkün olduğunca eşit kapsam ve koşullarla teminat sağlanmasını ve sigortacı açısından her bir sigorta dalında üstlenilen risklerin daha kolay belirlenip yönetilmesini mümkün kılmak amacıyla oluşturulmuş, genel ve soyut sözleşme düzenini belirleyen sözleşme hükümleridir.

Sigorta genel şartları, sözleşmenin kurulmasından önce pek çok sözleşme ilişkisinde kullanılmak üzere oluşturulmuştur. Sigortacı tarafında, sigorta ettirene değiştirilmeden kabul edilmesi niyetiyle sunulur.

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

Aynı türde birden fazla sözleşmenin akdinde kullanılmak üzere önceden hazırlanmış olan ve sözleşen taraflardan birinin diğer tarafa değiştirilmeden kabul edilmesi niyetiyle sunduğu sözleşme koşullarına “**genel işlem şartı**” denir. Buna göre, sigorta genel şartları, “genel işlem şartları” niteliğindedir.

Sigorta sözleşmelerinin ana muhtevası, Hazine Müsteşarlığı tarafından onaylanan ve sigorta şirketlerince aynı şekilde uygulanacak olan genel şartlara uygun olarak düzenlenir.

TTK'nın 1266. Maddesi hükmü gereğince sigorta poliçesi zahmetsizce okunacak tarzda basılmış genel şartları içerir.

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

Sigorta sözleşmelerinde işin özelliğine uygun olarak özel şartlar konulabilir.

Özel şartlar, sigortacı ve sigortalının üzerinde anlaştığı ve sigortalının çıkarları dikkate alınarak genel şartlara eklenen koşullardır.

Özel şartların, sigorta sözleşmesi üzerinde ve özel şartlar başlığı altında herhangi bir yanılgıya neden olmayacak şekilde, açık olarak belirtilmesi gerekir.

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

Özel şartların, TTK'nın emredici hükümlerine ve sigortalının aleyhine olmaması gerekmektedir.

Özel şartlardaki amaç, sigortalının veya sigorta edilen menfaatin durumuna ve risklere göre ihtiyaçlara cevap verebilmektir.

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

8.5.2. Sektör Kurumları

Sektör Kurumlarını;

- Sigorta Şirketleri,
- Reasürans Şirketleri,
- Emeklilik Şirketleri,
- Aracılar,
 - Brokerler
 - Acenteler
- Sigorta Hasar Eksperleri,
- Aktüerler,
- Bağımsız Denetim Kuruluşları

olarak sayabiliriz.

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

Broker, sigorta veya reasürans sözleşmesi yaptırmak isteyenleri temsil ederek, bu sözleşmelerin yaptırılacağı şirketlerin seçiminde tamamen tarafsız ve bağımsız davranarak ve teminat almak isteyen kişilerin hak ve menfaatlerini gözeterek sözleşmelerin akdinden önceki hazırlık çalışmalarını yürütmeyi ve gerektiğinde sözleşmelerin uygulanmasında veya tazminatın tahsilinde yardımcı olmayı meslek edinen kişidir.

Brokerlik, Müsteşarlıktan alınan brokerlik ruhsatı ile yapılır. Müsteşarlık, ruhsat ile ilgili işlemlerin incelemeye ve onaya hazır hale getirilmesi hususunda ilgili sivil toplum ve meslek kuruluşlarına görev verebilir.

Brokerlerin görev ve yetkilerine ilişkin usul ve esaslar, yönetmelikle belirlenir.

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

Sigorta acentesi, ticarî mümessil, ticarî vekil, satış memuru veya müstahdem gibi tâbi bir sıfatı olmaksızın bir sözleşmeye dayanarak muayyen bir yer veya bölge içinde daimî bir surette sigorta şirketlerinin nam ve hesabına sigorta sözleşmelerine aracılık etmeyi veya bunları sigorta şirketleri adına yapmayı meslek edinen, sözleşmenin akdinden önce hazırlık çalışmalarını yürüten ve sözleşmenin uygulanması ile tazminatın ödenmesinde yardımcı olan kişidir.

Sigorta acenteliği gerçek veya tüzel kişilerce yapılır.

Sigorta acenteliği yapmak isteyenlerin Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğince tutulan levhaya yazılı olması gerekir.

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

Sigorta eksperı, sigorta konusu risklerin gerçekleşmesi sonucunda ortaya çıkan kayıp ve hasarların miktarını, nedenlerini ve niteliklerini belirleyen ve mutabakatlı kıymet tespiti, ön ekspertiz ve hasar gözetimi gibi işleri mutat meslek olarak yapan tarafsız ve bağımsız kişidir.

Sigorta eksperliği, gerçek veya tüzel kişilerce yapılır.

Sigorta eksperı unvanı, sigorta eksperliği ruhsatnamesinin alınmasından sonra kazanılır.

Sigorta eksperliği yapacaklar, ruhsatnamelerini aldıktan sonra levhaya kayıt olmak için Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğine başvurur.

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

Aktüer, sigortacılık tekniği ile buna ilişkin yatırım, finansman ve demografi konularında olasılık ve istatistik teorilerini uygulayarak, yasal düzenlemelere uygun prim, karşılık ve kâr paylarını hesaplayan, tarife ve teknik esasları hazırlayan kişidir.

Sigorta şirketleri ile reasürans şirketleri, yeterli sayıda aktüer çalıştırmak zorundadır.

Müsteşarlık tarafından aktüerlerin kaydedildiği bir Aktüerler Sicili tutulur.

Sicile kaydolanmadan aktüerlik yapılamaz.

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

Akterlerin görev ve yetkilerine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Sigorta Şirketleri ile reasürans Şirketleri bilançolarının, kâr ve zarar cetvellerinin ve Müsteşarlıkça uygun görülecek diğerk malî tablolarının bağımsız denetim kuruluşlarına denetlettirilmesi ve ilan ettirilmesi zorunludur.

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

8.5.3. Mesleki Kuruluşlar;

- Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği,
- TOBB Sigorta Acenteleri İcra Komitesi,
- TOBB Sigorta Eksperleri İcra Komitesidir.

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

8.5.3.1. Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği (TSRŞB)

Sigorta şirketleri ve reasürans şirketleri, merkezi İstanbul'da bulunan ve kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşu olan, Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği'ne, ruhsat almalarından itibaren bir ay içinde üye olmak zorundadır. Ancak, Bakanlar Kurulu, üye olma zorunluluğunu kaldırmaya yetkilidir.

Birliğin amacı;

- Sigortacılık mesleğinin gelişmesini temin etmek,
- Üyelerinin dayanışma, birlik ve sigortacılık mesleğinin gerektirdiği vakar ve disiplin içinde ekonominin ihtiyaçlarına uygun olarak çalışmalarını sağlamak,
- Haksız rekabeti önlemek üzere gerekli kararları almak ve uygulamaktır.

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

8.5.3.2. TOBB Sigorta Acenteleri İcra Komitesi

5684 sayılı Sigortacılık Kanunu çerçevesinde TOBB nezdinde Sigorta Acenteleri Sektör Meclisi oluşturulmuştur. Kırk kişiden oluşan Meclis üyeleri, mesleğinde itibar ve tecrübe sahibi ticaret odası veya ticaret ve sanayi odası mensubu sigorta acenteleri arasından, TOBB ve Hazine Müsteşarlığı tarafından ortaklaşa belirlenen usûl ve esaslara göre seçilir.

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

8.5.3.2. TOBB Sigorta Acenteleri İcra Komitesi

Sigorta Acenteleri Sektör Meclisi üyeleri, dört yıl süre ile görev yapmak üzere dokuz kişiden oluşan Sigorta Acenteleri İcra Komitesi'nde görev almak üzere yedi asil ve yedi yedek üye seçer.

Bu Komiteye, TOBB Yönetim Kurulu'ndan bir üye ile TOBB Genel Sekreteri veya görevlendireceği yardımcısı daimi üye olarak atanır.

Sigorta Acenteleri Sektör Meclisine ve Komite'ye seçilebilmek için, en az on yıl bilfiil sigorta acenteliği yapmış olmak gerekir.

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

8.5.3.3. TOBB Sigorta Eksperleri İcra Komitesi

5684 sayılı Sigortacılık Kanununa göre, dört yıl için seçilen ve dokuz kişiden oluşan Sigorta Eksperleri İcra Komitesi'nin yedi asıl ve yedi yedek üyesi, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) tarafından tutulan levhaya kayıtlı, mesleğinde itibar ve tecrübe sahibi sigorta eksperleri arasından, Müsteşarlıkça belirlenen usûl ve esaslara göre seçilir.

Ayrıca, bu Komite'ye Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Yönetim Kurulu'ndan bir üye ile Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Genel Sekreteri veya görevlendireceği yardımcısı daimî üye olarak atanır.

Sigorta Eksperleri İcra Komitesi'ne seçilebilmek için, en az on yıl bilfiil sigorta eksperliği yapmış olmak gerekir.

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

8.5.4. Özellikli Kurumlar

Düzenleyici ve denetleyici otorite tarafından bazı özel amaçlarla kurulmuş özellikli kurumlar şunlardır;

- Doğal Afet Sigortaları Kurumu,
- Sigorta Tahkim Komisyonu,
- Güvence Hesabı,
- Sigorta Bilgi Merkezi,
- Sigortacılık Eğitim Merkezi (SEGEM),
- Emeklilik Gözetim Merkezi (EGM),
- Türkiye Motorlu Taşıt Bürosu,
- Tarım Sigortaları Havuzu (TARSİM),

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

8.5.4.1. Doğal Afet Sigortaları Kurumu (DASK)

17 Ağustos 1999 tarihinde meydana gelen ve çok büyük can ve mal kaybına neden olan Kocaeli depreminden sonra, kamu otoritesince deprem zararlarının en aza indirilmesi amacıyla bir çok tedbir alınmıştır. Bu tedbirlerin en önemlilerinden birisi de Zorunlu Deprem Sigortası'na ilişkin düzenlemedir.

27.08.1999 tarihli ve 4452 sayılı Doğal Afetlere Karşı Alınacak Önlemler ve Doğal Afetler Nedeniyle Doğan Zararların Giderilmesi İçin Yapılacak Düzenlemeler Hakkında Yetki Kanunu'nun verdiği yetkiye dayanılarak hazırlanan 587 sayılı "Zorunlu Deprem Sigortasına Dair Kanun Hükmünde Kararname", 27.12.1999 tarihli ve 23919 (mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

8.5.4.1. Doğal Afet Sigortaları Kurumu (DASK)

Söz konusu KHK ile 27 Eylül 2000 tarihinden itibaren kapsamdaki meskenler için deprem sigortası yaptırmak zorunlu hale getirilmiş olup, bu sigortayı sunmak üzere kamu tüzel kişiliğini haiz Doğal Afet Sigortaları Kurumu (DASK) kurulmuştur.

DASK, öngörüldüğü şekilde 27 Eylül 2000 tarihinden itibaren teminat sunmaya başlamıştır. Halen, 25 yetkili sigorta şirketi ve bu şirketlerin acenteleri DASK'ın nam ve hesabına Zorunlu Deprem Sigortası yapmaktadır.

Kurumun teknik ve operasyonel işlerinin yürütülmesi, dış kaynak kullanımı yoluyla sağlanmaktadır. Mevzuatta, Kurum İdarecisi ile sözleşmenin beşer yıllık sürelerle yenilenmesi öngörülmektedir.

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

8.5.4.2. Sigorta Tahkim Komisyonu

Bilindiği üzere, sigorta ettirenler veya sigorta sözleşmesinden menfaat sağlayan kişiler ile riski üstlenen taraf arasındaki uyuşmazlıklar, adli yargı yoluyla çözümlenmektedir.

Ancak, sigortacılık alanında ihtisas mahkemelerinin olmaması, yargı sürecinin uzun sürmesi ve masraflı olması, sigortalıların mağduriyetine neden olmakta ve zararın telafisi uzun zaman aldığından sigortanın var olma amacına aykırılık teşkil etmektedir.

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

8.5.4.2. Sigorta Tahkim Komisyonu

Bu durum, sigortacılık sektörüne olan güveni sarsan bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Kanunun getirdiği Tahkim Sistemi ile sigorta ettiren veya sigorta sözleşmesinde menfaat sağlayan kişiler ile riski üstlenen taraf arasında sigorta sözleşmesinden doğan uyuşmazlıkların çözümü amaçlanmaktadır.

8. TÜRKİYE’DE SİGORTA UYGULAMALARI

8.5.4.2. Sigorta Tahkim Komisyonu

Bu bağlamda, uluslararası uygulamalarda var olan “Ombudsman Sistemi”nin işleyişi esas alınmış; ülkemizdeki hukuk sistemi ile paralellik sağlanmasını teminen Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu’nda yer alan tahkim sisteminin temel esas ve usulleri çerçevesinde sistem şekillendirilmiştir.

Öncelikle, uluslararası uygulamalar ile riski üstlenen taraf açısından kararların belirli bir miktara kadar bağlayıcı olması hususu dikkate alınarak, Tahkim Komisyonu, Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği (TSRŞB) çatısı altında teşkilatlandırılmıştır.

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

Tahkim Sistemi'nin işleyişe kavuşması ve uygulama alanı bulması, sigortalıların, sistemin tarafsızlığına olan güveninin sağlanması ile mümkün olabilecektir. Bu amaçla, sigorta hakemliği müessesesi tasarlanmış ve belirli niteliklere sahip kişilerin, Komisyon'a başvurarak listeye kaydolmaları temin edilmiştir.

Uyuşmazlığın çözümüne ilişkin Komisyon'a yapılacak başvuruda, belirli usul ve esaslar çerçevesinde, Komisyonca listeden bir hakem atanacak ve uyuşmazlık tamamen tarafsız olan hakem tarafından çözülecektir. Tahkim Komisyonu'nun işlevinin gerçek anlamda uyuşmazlıkların çözümü olmasından hareketle, Tahkim Komisyonu'na başvuru için öncelikle ilgili sigorta şirketine ya da riski üstlenen tarafa başvurulması ve kişinin talebinin kısmen ya da tamamen olumsuz sonuçlandığının belgelenmiş olması şartı aranmaktadır.

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

Riski üstlenen tarafla uyuşmazlığa düşen kişinin Tahkim Komisyonuna başvurusu, öncelikle raportörler tarafından incelenecek, uyuşmazlık konusu eksik bilgilendirme, evrakların eksikliği vb. gibi konulardan kaynaklanıyorsa raportörlerin riski üstlenen tarafla iletişimi ile sonuçlandırılacaktır.

Ancak, raportörler tarafından sonuçlandırılmayan başvurular, Sigorta Hakemine iletilecektir.

Uyuşmazlıkların çözümü için hakemlerin karar verme süresi, dört ay ile sınırlandırılmıştır.

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

8.5.4.2. Sigorta Tahkim Komisyonu

Riski üstlenen taraflar açısından sisteme katılım tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Uluslararası uygulamalar ve mahkemelerin iş yükü dikkate alınarak, hakemin verdiği kararın belirli bir miktara kadar her iki taraf için de kesin olması, bu miktarın üstü için Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu çerçevesinde temyiz yoluna başvurulabilmesi ilkesi benimsenmiştir.

Sistemin gereksiz kullanımından kaçınılması amacıyla, başvuruda bulunacak sigorta ettirenler veya sigorta sözleşmesinden menfaat sağlayan kişilerden cüzi bir ücret alınması tasarlanmıştır.

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

8.5.4.3. Güvence Hesabı

5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nun 14.Maddesine istinaden Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği nezdinde oluşturulan Güvence Hesabına, Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası (trafik sigortası) da dahil olmak üzere muhtelif kanunlarla ihdas edilmiş olan zorunlu sigortalarla ilgili zararların karşılanması amacıyla başvurulabilmektedir.

Güvence Hesabı kapsamında yapılacak ödemeler, bahse konu sigortalarla saptanan geçerli teminat miktarlarıyla sınırlıdır.

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

8.5.4.3. Güvence Hesabı

Hesaba;

- a) Sigortalının tespit edilememesi durumunda, kişiye gelen bedensel zararlar için,
- b) Rizikonun meydana geldiği tarihte geçerli olan teminat tutarları dâhilinde sigortasını yaptırmamış olanların neden olduğu bedensel zararlar için,
- c) Sigorta şirketinin malî bünye zafiyeti nedeniyle sürekli olarak bütün branşlarda ruhsatlarının iptal edilmesi ya da iflası halinde ödemekle yükümlü olduğu maddî ve bedensel zararlar için,

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

8.5.4.3. Güvence Hesabı

ç) Çalınmış veya gasp edilmiş bir aracın karıştığı kazada, Karayolları Trafik Kanunu uyarınca işletenin sorumlu tutulmadığı hallerde, kişiye gelen bedensel zararlar için,

d) Yeşil Kart Sigortası uygulamaları için faaliyet gösteren Türkiye Motorlu Taşıt Bürosunca yapılacak ödemeler için,

başvurulabilir.

Bakanlar Kurulu, gerekli görülen hallerde, eşyaya gelecek zararların kısmen veya tamamen Hesaptan karşılanmasına karar vermeye yetkilidir.

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

8.5.4.3. Güvence Hesabı

Hesabın gelirleri, zorunlu sigortalar ve yeşil kart sigortaları için tahsil edilen toplam primlerin yüzde biri oranında sigorta şirketlerince ödenecek katılma payları ile sigorta ettirenlerden safî primlerin yüzde ikisi oranında tahsil edilecek katılma paylarından oluşur.

Bakan, bu oranları binde beşe kadar indirmeye veya tekrar kanuni sınırlarına kadar yükseltmeye yetkilidir.

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

8.5.4.4. Sigorta Bilgi Merkezi (SBM)

Sigorta uygulamalarına ilişkin güvenilir veri temin edilebilmesi amacıyla kurulmuştur.

- Trafik Sigortaları Bilgi Merkezi (TRAMER),
- Hayat Sigortası Bilgi Merkezi (HAYMER),
- Sağlık Sigortası Bilgi Merkezi (SAGMER) ve
- Sigorta Hasar Takip Merkezi (HATMER)

gibi alt birimlerden oluşmaktadır.

8. TÜRKİYE’DE SİGORTA UYGULAMALARI

8.5.4.4. Sigorta Bilgi Merkezi (SBM)

Sigorta Bilgi Merkezinin bileşenlerinden olan **TRAMER**’in amacı, trafik sigortalarına ilişkin güvenilir istatistiklerin temini, uygulama birliği sağlanması, sigorta sahtekârlıklarının önlenmesi, sigorta sistemine olan güvenin artırılması, tazminat ödemelerinin düzenli ve doğru biçimde gerçekleştirilmesi, zorunlu sigortalarını yaptırmamış motorlu araç işletenlerinin tespiti ve sigortalılık oranlarının artırılmasını sağlamaktır.

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

8.5.4.4. Sigorta Bilgi Merkezi (SBM)

Sağlık Sigortası Bilgi Merkezi (**SAGMER**), sağlık ve hastalık branşlarına ilişkin olarak sunulan sigorta ürünlerine ait istatistiklerin en doğru ve güvenilir biçimde oluşturulması, kamu gözetim ve denetiminin etkinliğinin artırılması amacıyla kurulmuştur.

Sigorta Hasar Takip Merkezi (**HATMER**), sigorta branşları ile ilgili hasar faaliyetlerine ilişkin verilerin tek bir merkezde toplanarak etkin hasar yönetiminin sağlanmasını amaçlamaktadır.

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

8.5.4.5. Sigortacılık Eğitim Merkezi (SEGEM)

Sigortacılık Eğitim Merkezi, sigorta sektörüne yönelik mesleki nitelik taşıyan eğitim ve sınav organizasyonlarının tek bir çatı altında yürütülmesi amacıyla kurulmuştur.

Türk Sigortacılık Sektörü'nün eğitim ve sınav ihtiyaçlarının eşgüdümünün sağlanması görevini üstlenen Sigortacılık Eğitim Merkezi, ülkemiz sigortacılık sektörü insan kaynaklarının kalitesini yükseltmek ve sigortacılıkla ilgili önemli gelişmelerin eğitim faaliyetlerine yansımaları sağlayarak Türk Sigortacılık Sektörü'nün hizmet ve eğitim kalitesini üst düzeye taşımayı hedeflemektedir.

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

8.5.4.5. Sigortacılık Eğitim Merkezi (SEGEM)

Sigortacılık Eğitim Merkezi (**SEGEM**), 2008 yılında Hazine Müsteşarlığı'nın bağlı bulunduğu Bakanlık tarafından, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) ile Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği'nin (TSRŞB) finansal desteği ile, Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği bünyesinde tüzel kişiliği haiz bir meslek kuruluşu olarak kurulmuştur.

SEGEM'in temel amacı, sigortacılık sektörüne yönelik mesleki eğitim ve sınav organizasyonlarının tek bir çatı altında eşgüdüm halinde yürütülmesidir.

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

8.5.4.5. Sigortacılık Eğitim Merkezi (SEGEM)

SEGEM'in temel görevleri şunlardır:

- Sigortacılık alanındaki eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik araştırmalar yapılması,
- Sigortacılık alanında mevcut eğitim programlarının geliştirilmesine ve etkinliğine katkı sağlanması,
- Yurt içi ve dışından gelen eğitim talepleri ile uluslararası anlaşmalar çerçevesindeki eğitim taleplerinin eşgüdümünün sağlanması,

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

8.5.4.5. Sigortacılık Eğitim Merkezi (SEGEM)

- Sigortacılıkla ilgili mesleki nitelik taşıyan sınavların tarafsız olarak uygulanması ve değerlendirilmesine ilişkin tedbirlerin alınması,
- Sınavların, ilgili mevzuatlarda belirlenmiş olan sınav düzenleme kurullarınca alınacak kararlar uyarınca yapılmasına yönelik gerekli hazırlıkların yapılması, sınav uygulamalarında birlikteliğin sağlanması ve sınavlara ilişkin Müsteşarlıkça yetki verilen diğer iş ve işlemlerin yürütülmesi,
- Sigortacılık sektörüne nitelikli eleman istihdamına katkıda bulunulması,

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

8.5.4.5. Sigortacılık Eğitim Merkezi (SEGEM)

- Sigortacılık alanındaki eğitim faaliyetlerine ilişkin olarak konferans, seminer, eğitim programları düzenlenmesi; kitap, dergi ve broşürler yayınlanması,
- Yurt içindeki ve dışındaki ilgili kuruluşlarla sigortacılık alanındaki eğitim faaliyetlerine ilişkin olarak işbirliği yapılması,
- Sigorta ve risk bilincinin toplum geneline yayılması ve sigortacılığın ayrı bir uzmanlık alanı olarak benimsenmesinin sağlanması.

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

8.4.4.6. Emeklilik Gözetim Merkezi (EGM)

Emeklilik Gözetim Merkezi A.Ş. (EGM), Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu ve ilgili mevzuat uyarınca merkezi İstanbul'da olmak üzere 10 Temmuz 2003 tarihinde kurulmuştur.

Bireysel emeklilik sisteminin güvenli ve etkin bir şekilde işletilmesini sağlamak, katılımcıların hak ve menfaatlerini korumak amacıyla hem denetleyici kamu otoritelerinin (Hazine Müsteşarlığı ve SPK) karar almasına yardımcı olacak verileri hazırlamak hem de kamuoyuna sağlıklı bilgi aktarımı için gerekli verileri sağlamak için görevlendirilen EGM' nin kurucu hissedarları, A grubu hisse ile Hazine Müsteşarlığı ve B grubu hisseler ile sistemde faaliyet gösteren 10 adet emeklilik şirkettir.

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

8.5.4.6. Emeklilik Gözetim Merkezi (EGM)

Bireysel emeklilik sisteminde faaliyetlerin güven içerisinde devamını sağlamak, katılımcıların hak ve menfaatlerini azami düzeyde korumak, sorunların ivedi olarak belirlenmesine ve müdahalede bulunulmasına olanak sağlamak, gerekli verilerin bilgilerin oluşturulması ve saklanması faaliyetlerinde bulunmak ile görevli EGM; bireysel emeklilik sisteminin başarılı bir şekilde işlemesi ve kamunun gözetim ve denetim sorumluluğunu etkin bir şekilde yerine getirmesi açısından çok önemli bir işlevi yerine getirmektedir.

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

8.5.4.7. Türkiye Motorlu Taşıt Bürosu

Yurt dışında geçerli sigorta belgeleri düzenlemek ve bu kapsamda sebep olunan hasarları karşılamak, ülkemizde geçerli bulunan sigorta sözleşmeleri kapsamında Yeşil Kart sigortası bulunan yabancı plakalı araçların sebep olduğu hasarların çözülüp giderimini sağlamak amacıyla, 28.06.2008 gün ve 26920 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türkiye Motorlu Taşıt Bürosu'nun Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik çerçevesinde ve Sigortacılık Kanunu'nun 24. Maddesine dayanılarak kurulmuştur.

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

8.5.4.7. Türkiye Motorlu Taşıt Bürosu

Türkiye Motorlu Taşıtlar Bürosunun Görevleri;

- Üyelerinin katılımı ile sigorta veya reasürans havuzları tesis etmek ve bu havuzları yönetmek,
- Üyelerince düzenlenen yeşil kart belgeleri çerçevesinde üyelerine garantör olmak,
- Üyeleri tarafından uygulanmak üzere sigorta tarifeleri hazırlamaktır.

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

TMTB, geçerli bir Yeşil Kart'ın bulunması koşulu ile yabancı plakalı motorlu araçların işletenleri bakımından, üçüncü şahıs sorumluluk sigortacısı görevini üstlenmektedir. Bu nedenle, yabancı plakalı araçların Türkiye'de karıştıkları trafik kazalarından doğan tazminat istemleri, TMTB 'ye bildirilir ve meydana gelen zarar Türkiye'de geçerli olan zorunlu sorumluluk sigortası kapsamında değerlendirilerek giderilir.

Türkiye Yeşil Kart Reasürans Havuzu ise, oluşumu daha önceki yıllara uzanan ancak bir organizasyon olarak 1 Ocak 1953 tarihinde çalışmaya başlayan “Uluslararası Motorlu Taşıt Mali Sorumluluk Sigortası (bilinen adıyla, Yeşil Kart) Sistemi”; ülkeleri dışına çıkan sürücülerle, bu sürücülerin yabancı memleketlerde taşıtlarıyla zarar verdikleri üçüncü şahıslara çift yönlü bir kolaylık sağlamak amacıyla düşünülmüş ve meydana getirilmiştir.

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

Türkiye Motorlu Taşıt Bürosu, yurt dışında vuku bulan kazalarda Türkiye Motorlu Taşıtlar Bürosu nam ve hesabına hareket ettiğinden; yabancı Tedvir Bürolarınca tedvir olunan hasarlara ilişkin tazminatları yurt dışına ödenmek üzere Pool adına Poolün- ve aynı zamanda Büronun üyeleri - olan Sigorta Şirketlerinden talep etmektedir.

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

8.5.4.8. Tarım Sigortaları Havuzu

Ülkemizde de tarım sektörünü tehdit eden risklerin teminat altına alınabilmesi amacıyla, bir sigorta mekanizmasının devreye sokulması düşünülmüş ve bu amaçla 14/06/2005 tarihli 5363 sayılı "Tarım Sigortaları Kanunu" çıkarılmıştır.

Söz konusu kanuna göre, kanun kapsamına alınan riskler ile ilgili olarak yapılacak sigorta sözleşmelerinde standardın sağlanması, riskin en iyi koşullarda transferi için uygun ortam oluşturulması, oluşacak hasarlarda tazminatın tek merkezden ödenmesi ve tarım sigortalarının geliştirilmesi, yaygınlaştırılması amacına yönelik olmak üzere bir sigorta havuzu kurulmuştur.

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

8.5.4.8. Tarım Sigortaları Havuzu

Bu havuza ilişkin tüm iş ve işlemler, bu havuza katılan sigorta şirketlerinin eşit hisselerle ortak oldukları Tarım Sigortaları Havuz İşletmesi A.Ş. (**TARSİM A.Ş.**) tarafından yürütülmektedir.

Sigorta şirketleri poliçeleri kendi adlarına düzenlemekte, ancak riskin ve primin tamamını Havuza devretmekte, ihtiyari olarak da Havuz'da oluşan riskten pay alabilmektedir.

Devlet, bu Kanun kapsamında yapılacak sigorta sözleşmelerine münhasır olarak çiftçi adına sigorta primine destek sağlamaktadır. Devletin sağladığı prim desteğinin miktarı her yıl için ürün, risk, bölge ve işletme ölçekleri itibarıyla, Bakanlar Kurulu kararıyla belirlenmektedir. Prim desteğinin yanı sıra devlet ayrıca hasar fazlası desteği de sağlamaktadır.

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

8.5.4.8. Tarım Sigortaları Havuzu

Devlet, bu Kanun kapsamında yapılacak sigorta sözleşmelerine münhasır olarak çiftçi adına sigorta primine destek sağlamaktadır.

Devlet prim desteğinin miktarı her yıl için ürün, risk, bölge ve işletme ölçekleri itibariyle, Bakanlar Kurulu kararıyla belirlenmektedir.

Prim desteğinin yanı sıra, devlet ayrıca, hasar fazlası desteği de sağlamaktadır.

8. TÜRKİYE'DE SİGORTA UYGULAMALARI

8.5.5. Diğer İlgili Kuruluşlar

Dernekler ve Vakıflar:

- Türk Sigorta Enstitüsü Vakfı
- Türk Loydu Vakfı
- Tarım Sigortaları Vakfı
- Sigorta Tatbikatçıları Derneği
- Sigorta Hukuku Türk Derneği
- Sigorta Acenteleri Dernekleri
- Sigorta Brokerleri Derneği
- Sigorta Eksperleri Derneği
- Genç Sigortacılar Derneği